

25-Sentyabr, 2026-yil

BO‘LAJAK PEDAGOGLARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA AXBOROT-KUTUBXONA RESURLARINING O‘RNI

Naurizbayeva Shiyryn

Annotatsiya: *Mazkur tezisda bo‘lajak pedagoglarning kasbiy kompetentligini shakllantirish va rivojlantirish jarayonida axborot-kutubxona resurslaridan foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Zamonaviy ta‘lim jarayonida pedagogdan nafaqat nazariy bilimlarga, balki axborotni izlash, tahlil qilish, saralash, undan ta‘limiy va kasbiy faoliyatda samarali foydalanish ko‘nikmalariga ega bo‘lish talab etiladi. Axborot-kutubxona resurslari bo‘lajak pedagoglarning mustaqil ta‘lim olishi, ilmiy izlanish olib borishi, kasbiy bilimlarini boyitishi hamda axborot bilan ishlash kompetensiyasini rivojlantirish uchun muhim manba hisoblanadi. Tezisda elektron kutubxonalar, raqamli ma‘lumotlar bazalari, elektron darsliklar va ilmiy adabiyotlardan foydalanishning bo‘lajak pedagoglar kasbiy tayyorgarligiga ta‘siri tahlil qilinadi.*

Kalit so‘zlar: *bo‘lajak pedagog, kasbiy kompetentlik, axborot-kutubxona resurslari, elektron kutubxona, raqamli ta‘lim, axborot kompetensiyasi, mustaqil ta‘lim, kasbiy tayyorgarlik.*

KIRISH:

Bugungi kunda ta‘lim tizimida yuz berayotgan raqamli transformatsiya pedagoglarning kasbiy faoliyatiga qo‘yiladigan talablarning yanada oshishiga sabab bo‘lmoqda. Zamonaviy pedagog o‘z fanini yaxshi bilish bilan bir qatorda, turli axborot manbalaridan foydalanish, kerakli ma‘lumotlarni izlash, ularni tahlil qilish va ta‘lim jarayoniga moslashtirish qobiliyatiga ham ega bo‘lishi zarur. Shu jihatdan bo‘lajak pedagoglarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda axborot-kutubxona resurslaridan samarali foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi.

Axborot-kutubxona resurslari tarkibiga an‘anaviy kitoblar, ilmiy maqolalar, darslik va o‘quv qo‘llanmalar bilan bir qatorda elektron kataloglar, elektron darsliklar, raqamli kutubxonalar, ilmiy ma‘lumotlar bazalari va boshqa raqamli axborot manbalari kiradi. Mazkur resurslardan foydalanish talabalarning mustaqil izlanish olib borish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Bo‘lajak pedagoglarning kasbiy kompetentligi ularning kelajakdagi pedagogik faoliyatni samarali tashkil etishiga xizmat qiluvchi bilim, ko‘nikma, malaka va shaxsiy sifatlar majmuini ifodalaydi. Kasbiy kompetentlikning shakllanishida mustaqil ta‘lim, ilmiy izlanish va axborot bilan ishlash ko‘nikmalari alohida o‘rin tutadi.

Axborot-kutubxona resurslaridan foydalanish orqali bo‘lajak pedagoglar o‘z mutaxassisligi bo‘yicha yangi ilmiy va metodik ma‘lumotlarga ega bo‘lishlari, turli pedagogik yondashuvlarni o‘rganishlari hamda nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan bog‘lashlari mumkin. Ayniqsa, elektron kutubxonalardan foydalanish ta‘lim oluvchining vaqt

va makonga bog‘liq bo‘lmagan holda zarur adabiyotlardan foydalanish imkoniyatini kengaytiradi.

Bundan tashqari, axborot-kutubxona resurslari bo‘lajak pedagoglarda axborotni tanqidiy baholash ko‘nikmasini rivojlantirishga yordam beradi. Internet tarmog‘ida turli xil va ishonchlilik darajasi har xil bo‘lgan ma‘lumotlarning mavjudligi pedagogdan axborot manbasini to‘g‘ri tanlash, uning ilmiy va amaliy qiymatini baholashni talab qiladi. Shu sababli bo‘lajak pedagoglarni axborot savodxonligiga o‘rgatish ularning kasbiy kompetentligini shakllantirishning muhim shartlaridan biridir.

Axborot-kutubxona resurslaridan samarali foydalanish talabalarning ilmiy-tadqiqot faoliyatini ham qo‘llab-quvvatlaydi. Ilmiy maqolalar, monografiyalar, dissertatsiyalar va elektron ma‘lumotlar bazalaridan foydalanish orqali bo‘lajak pedagoglar tadqiqot mavzusiga oid adabiyotlarni o‘rganish, ilmiy fikrlarni taqqoslash, muammolarni aniqlash va mustaqil xulosalar chiqarish imkoniyatiga ega bo‘ladilar.

Shuningdek, kutubxona va axborot-resurs markazlari pedagogik ta‘lim muassasalarida talabalarning mustaqil ta‘lim faoliyatini tashkil etishda muhim vosita hisoblanadi. Kutubxonachilar va pedagoglarning hamkorligi asosida talabalarni kerakli ilmiy manbalar bilan ta‘minlash, elektron resurslardan foydalanish bo‘yicha yo‘riqnomalar berish va axborot izlash ko‘nikmalarini shakllantirish mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, axborot-kutubxona resurslari bo‘lajak pedagoglarning kasbiy kompetentligini shakllantirishda muhim ta‘limiy va pedagogik imkoniyatlarga ega. Ushbu resurslardan muntazam foydalanish talabalarning nazariy bilimlarini boyitish, mustaqil ta‘lim olish, ilmiy-tadqiqot olib borish, axborotni izlash va tahlil qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy pedagog o‘z kasbiy faoliyati davomida yangi bilimlarni doimiy ravishda o‘zlashtirib borishi zarur. Shu sababli oliy ta‘lim jarayonida bo‘lajak pedagoglarni elektron kutubxonalar, ilmiy ma‘lumotlar bazalari va boshqa raqamli axborot resurslaridan samarali foydalanishga o‘rgatish ularning kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishning muhim yo‘nalishlaridan biridir. Axborot-kutubxona resurslari bilan ishlash kompetensiyasining shakllanishi bo‘lajak pedagogning mustaqil, ijodiy va zamonaviy ta‘lim talablariga mos faoliyat yuritishiga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O‘zbekiston Respublikasi. “Axborot-kutubxona faoliyati to‘g‘risida”gi Qonun. – Toshkent, 2011.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847-son Farmoni.

25-Sentyabr, 2026-yil

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 23-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi qarori.